

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementna za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Pliaca in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 26. oktobra 1933.

Štev. 122.

Zakaj si delati življenje težko

Kdor mirno motri življenje, kakor se danes razvija pred očmi, ta se mora začudeno vprašati, zakaj si ljudje tako zelo drug drugemu delajo življenje težko. Kamor človek pogleda, povsod vidi pripravljenost, da mu kdo naredi težko, nikjer pa nobene prave volje, da bi mu pomagal. Vedno več pa je tudi že takšnih ljudi, ki smatrajo za osebni uspeh, če morejo svojemu bližnjemu prav pošteno škodovati. Postalo je načelo, da je uspeh človeka že v tem, če škoduje drugemu, čisto pozabljeno pa je načelo, da je uspeh enega tudi uspeh drugega. Človek je postal človeku volk in škodoželjnost že edini znak njegovega družabnega izživljanja.

Vse to more človek vsak hip konstatirati v javnem življenju, prav tako v poslovnem in tudi v zasebnem. Vsi se pehamo in trudimo, da si kolikor mogoče otežimo življenje, nihče pa se ne trudi, da bi si življenje drug drugemu zboljšali. Vsled tega izgineva vedno bolj čut stanovske solidarnosti, zato postaja tudi zakon o nacionalni solidarnosti le še lepa beseda in sicer tako pri nas doma, ko drugod po svetu, kakor zlasti živo kaže današnja Nemčija. Tudi največji nacionalni nasprotnik Nemcev ne bi Nemcev s tako sistematično krutostjo preganjal, kakor preganjajo hitlerjevci svoje politične nasprotnike, pa čeprav so ti tudi Nemci. A hitlerjevski primer ni osamljen, temveč je postal že skoraj zakon današnje dobe.

Posledica vsega tega je, da postaja življenje vedno težje in da na tej resnici ne morejo nič izpremeniti niti še tako številne mednarodne konference, ki se sklicujejo za olajšanje sedanje gospodarske krize. Po vrsti se končujejo vse te konference z neuspehom in drugače tudi biti ne more, ker ne veže ljudi na niti eni teh konferenc čut solidarnosti, temveč je glavni cilj vseh delegatov vedno le ta, kako bi drugim prizadejali čim več ran. In tako si narodi drug drugemu škodujejo, delajo sebi in drugim življenje težko, mesto da bi si medsebojno pomagali.

A na mah bi bilo vse bolje, če bi si ljudje le parkrat zastavili vprašanje: zakaj delati sebi življenje težko. In spoznali bi, da od propadanja bližnjega ni nobene koristi, da nima smisla preostala konkurenca, ki uničuje oba tekmece, kakor nima smisla, če človek samo briljira s svojo nestrpnostjo. Mnogo večja modrost je v strpnosti, mnogo večja pamet v zdravem spoznanju in mnogo večja sposobnost v odpravljanju nesoglasij, ko pa v njih povdarjanju. Kajti iz vsakega sporazuma nastaja možnost složnega dela, ker vsak sporazum zmanjšuje trenja. Če pa je manj trenja, tedaj je tudi več možnosti za gospodarsko življenje, tedaj je šele ustvarjena podlaga za uravnavanje sedanjega gospodarskega nereda.

Vzroki sedanje gospodarske krize so bili konstatirani že nešteto krat in nobene nejasnosti ni, kako bi se moglo spraviti gospodarsko življenje narodov zopet v red. Ali volje za te rešilne akcije ni, ker si ljudje, kakor narodi nočejo drug drugemu pomagati, temveč raje kujejo iz nesreče drugega kapital za sebe.

Agrarnim državam bi mogle industrijske države z velikimi kapitali pomagati in imele bi od tega tudi svoj dobiček, ker bi jim mogle potem prodajati svoje izdelke. Mesto tega pa jim zapirajo meje, ne puste, da bi prodale niti toliko svojega blaga, da bi mogle poplačati svoje dolgeve. Še bolj značilna je resnica, da se danes raje meče blago v morje, kakor pa da za nizko ceno onim, ki so na tem, da umro vsled pomanjkanja.

Ljudje si nečejo drug drugemu pomagati, ljudje si hočejo delati življenje težko. Čut človeške solidarnosti je zamrl, komaj živo-

tari še čut nacionalne solidarnosti in ne dosti več življenja ne pokazuje čut stanovske solidarnosti. Vsi napori narodov in ljudi gredo za tem, da si povečajo življenjske težave, a ljudje se potem čudijo, zakaj je življenje vsak dan vedno težje. A kako

Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško pretešana

Po enomesečnem trajanju so bila v ponedeljek jugoslovansko-češkoslovaška trgovinska pogajanja pretešana, ker niso češkoslovaški delegati hoteli ustreči zahtevi naših delegatov, da se odpravi monopol češkoslovaških komisijarjev.

Je to stara in nad vse utemeljena zahteva naših izvoznikov, o kateri je obširno pred kratkim pisal v listih *Voja Djordjević*, upravnik Zveze srbskih kmetijskih združenj. Vsled deviznih predpisov more namreč uvažati v Češkoslovaško naše svinje samo par večjih vrst, ki morejo vsled tega diktirati svoje cene našim izvoznikom. Prav isto se dogaja tudi sedaj pri uvozu naših češpelj in našega sadja. Do čim morejo češkoslovaški uvozniki prosto in neposredno kupovati naše sadje, ga morejo prodajati naši izvozniki le nekaterim vrstam. Posledica tega je, da morajo naši izvozniki plačevati češkoslovaškim komisijarjem velike provizije, ker jim morajo prodajati po ceni, ki jih ti zahtevajo.

Češkoslovaški žitni in živinski sindikat je nadaljnja težava, ki jo morajo prenašati naši izvozniki in ki manjša njih zaslužek, a tudi zaslužek našega kmetovalca. Visoke takse in pristojbine nadalje silno otežujejo naš izvoz, a so še druge neprilike, ki vedno bolj in bolj manjšajo naš izvoz v Češkoslovaško.

Naši delegati so na vse te težkoče opozarjali pri trgovinskih pogajanjih in dokazovali, da pod takšnimi pogoji sploh ne moremo več izvažati na Češkoslovaško. Toda vse je bilo zaman in češkoslovaška delegacija je ostala nepopustljiva in ni hotela ugoditi niti eni naši zahtevi. Posledica te nepopustljivosti je, da so trgovinska pogajanja pretešana in da je šef naše delegacije dr. Petrović odpotoval v Beograd.

Pri tej priliki ne bo napačno, če spomnimo na svoječasni konflikt zaradi izvoza svinj v Avstrijo. Ko je Avstrija ustavila naš izvoz svinj, je odgovorila naša vlada z represalijami in prepovedala med drugim uvoz avstrijskih časopisov. Odločen nastop naše vlade je imel popoln uspeh in je par dni nato že bila carinska vojna z Avstrijo ustavljena, naše svinje pa so se zopet lahko izvažale v Avstrijo. Ni prav

naj bi bilo drugače, če pa se nihče ne vpraša, zakaj delati sebi in drugim življenje težje. In zato se vleče tudi sedanja kriza kar naprej in zato je ne bo konca, dokler ne bodo začeli ljudje delati na to, da si drug drugemu olajšajo življenje.

nič čudno, če se danes v jugoslovanskih listih omenja ta primer in če se priporoča, da bi tudi napram Češkoslovaški nastopila naša vlada tako odločno.

Vseeno pa upamo, da sploh ne bo treba seči po takšnih prav nič prijetnih sredstvih. Vendar ni treba, da bi med tako bratskima državama, kakor sta Češkoslovaška in Jugoslavija, prišlo do tako težkih konfliktov. Na političnem polju smo skoraj čisto eno, na gospodarskem polju pa ne bi mogli doseči niti takšnih odnošajev, kakor jih imamo mi in Čehoslovaki z drugimi državami! Baš te dni bomo v Jugoslaviji praznovali češkoslovaški praznik. Vendar ga ne bomo praznovali v znaku bližnje carinske vojne!

Sredi novembra naj se sestane v Pragi gospodarski svet Male antante. Ali ima ta sestanek sploh kakšen zmisel, če pa so celo trgovinska pogajanja med nami in Češkoslovaško nemogoča. In ves ta neuspeh edinele zaradi nepopustljivega stališča čsl. agrarcev, ki pozabljajo iz skrbi za svoj dobiček na vse druge ozire. Kako naj vendar postanejo meso vse lepe zamisli o našem skupnem delu, če pa morejo vsa takšna prizadevanja kratkoma prekinjati češki agrarci.

Se vedno pa upamo, da pride do sporazuma tudi zato, ker tudi velik del češkoslovaškega časopisja obsoja to intransigentno stališče čeških agrarcev. Tako pišejo »Lidové Noviny«, da je naravnost čudno, kako morejo takšna manj važna vprašanja tako poslabšati odnošaje z Jugoslavijo, ko vendar potrebuje Češkoslovaška dobre odnošaje z Jugoslavijo ne samo iz političnih, temveč tudi iz trgovinskih razlogov. List nadalje opozarja na nevarnost, ki izhaja za Češkoslovaško iz Mussolinijevega načrta za sanacijo Podonavja in za čegar uresničenje Čehoslovaki s takšnim postopanjem naravnost delajo. Po pravici vzklikajo »Lidové Noviny«, da je naravnost nezaslišano, če se zaradi 17 komisijarjev tvegajo tako važni splošni interesi.

Upajmo, da bo to zdravo stališče tudi prodrlo, ker drugače pač ne bo mogoče preprečiti, da bo uvoz Italije in Nemčije v Jugoslavijo rastel, uvoz iz Češkoslovaške pa še nadalje nazadoval. O drugih posledicah take ozkostrane politike češkoslovaških agrarcev pa raje niti ne govorimo.

Svetovna zveza za pobijanje brezposelnosti

Modri orel naj zavlada po vseh deželah

Največje zlo današnje dobe je brezposelnost. Je to zlo, ki je zagrabilo vse države in ki postaja zlasti nevarno sedaj ob začetku zime. Po vseh državah se zato trudijo, da bi brezposelnost zmanjšali, toda jasno je, da ne bo pravega uspeha, dokler ne bo vse človeštvo s složnim in medsebojno dopolnjujočim delom pričelo sistematično delati za odpravo tega zla. Mednarodni urad za delo je kot prvi stopil na to pot rešilnega dela in izdelal velike investicijske načrte, katerih izvedba bi zaposlila na milijone ljudi povečala potrošnjo vsega mogočega materiala in pri tem še gospodarstvo na vso moč dvignila vso srednjo in vzhodno Evropo. Vršila so se tudi že pogajanja za financiranje teh del, a čeprav so bila pogajanja izvrstno pripravljena, le niso rodila pravega uspeha, ker so poli-

tična nasprotja narodov preprečila uspeh. Veliki načrti so obviseli v zraku in ostalo je vse pri starem. Vsak narod naj si pomaga sam, kakor ve in zna.

Jasno pa je, da bi veliki investicijski načrt Mednarodnega urada za delo v Zenevi morda vendarle ne ostal le ideja, če bi obstajala tu velika svetovna organizacija, ki bi njegove misli propagirala. Pri vseh političnih nasprotstvih vlade velikih držav vendarle ne bi mogle kar prezreti velikih koristi, ki bi jih izvedba teh načrtov prinesla vsemu človeštvu. Močna propaganda za te načrte bi tudi ustvarila finančna sredstva za njih realizacijo.

Zato je nad vse razveseljivo, da se je ustanovila na Dunaju zveza za pobijanje brezposelnosti, ki hoče postati del velike svetovne zveze za pobijanje brezposelnosti.

Ustanovni občni zbor sta sklicala dunajski kardinal Innitzer in bivši veleposlanik dr. Dumba, udeležil pa se je poleg članov vlade in drugih odličnih osebnosti tudi ves dunajski diplomatski zbor, med katerimi so bili tudi poslaniki vseh držav Male antante.

Ustanovni občni zbor je otvoril z lapidarnim govorom kardinal dr. Innitzer, ki je najprej omenil papežovo okrožnico »Quadragesimo anno« in nato govoril o strašnih posledicah brezposelnosti, te šibe božje. »Milijoni ljudi morajo neprosto voljno praznovati, beda, obup in pomanjkanje obiskujejo družine, katerih hranitelji zaman iščejo zaslužka«. V hvalevredni vnemi je avstrijska vlada ustanovila posebno državno podtajništvo za pobijanje brezposelnosti in tudi je dosegla prve uspehe. V isti namen je sklican tudi današnji zbor, da se ustanovi zveza za pobijanje brezposelnosti. Ta zveza naj postane del velike svetovne zveze za pobijanje brezposelnosti in kardinal iskreno apelira na vse zastopnike tujih držav in na ves tisk, da delajo v tej smeri in podpirajo stremljenja za ustanovitev takšne zveze.

Modri orel bo simbol te nove zveze. Kdor bo nosil znak modrega orla, ta bo član te zveze, ta bo z njim dokazal, da je storil svojo dolžnost do brezposelnega bližnjega.

Nato so govorili še razni govorniki, ki so omenjali tudi prizadevanja Mednarodnega urada za delo, končno pa je podal konzul Kraus svoje predloge, kako najti finančna sredstva za pobijanje brezposelnosti. Ustanovi naj se poseben brezposelni kolek, ki bi se prilepljal na vse vstopnice za vse prireditve, na legitimacije, na brzojavne formularje, na sploh vse listine, ki se izdajajo v javnem prometu. Posebni prispevki naj bi se pobirali tudi od sportnih prireditev. Ves izkupiček od teh kolkov bi šel v svetovni fond za pobijanje brezposelnosti. Ta kolek bi bil nizek in bi ga mogel vsakdo plačati brez težave, njegov končni uspeh pa bi bil velik in bi mogel v znatni meri omogočiti velika javna dela, ki bi zmanjšala brezposelnost.

Nobenega razloga ni, da ne bi tudi čez Jugoslavijo razširil svoja krila »modri orel«, da ne bi tudi mi ustanovili svoje društvo za pobijanje brezposelnosti. Tudi pri nas še dolgo ni storjeno vse to, kar bi se moglo storiti za odpravo brezposelnosti. Tudi pri nas bi mogla propaganda, kakor jo je razvil Roosevelt s svojim »modrim orlom« po Ameriki, imeti naravnost veličanske učinke. Vse mogoče odznake nosimo, zakaj ne bi nosili tudi znaka »modrega orla«, da smo storili svojo dolžnost do brezposelnega bližnjega.

In na vse zadnje bi imeli tudi vsi od tega koristi. Kajti vse gospodarstvo bi oživel, v obratih bi zapeli svojo ustvarjajočo pesem stroji, trgovina bi postala živahnejša in kupna moč vsega prebivalstva bi narasla.

Nobenega razloga ni, da tudi Jugoslavija — in posebej še Slovenija — ne pripomore, da pride do ustanovitve svetovne zveze za pobijanje brezposelnosti, da se v tem lepem stremljenju združi človeštvo v složnem delu.

JUGOSLAVIJA JE MED NAJCENEJŠIMI DRŽAVAMI

Mednarodni urad za delo je objavil te dni podatke o draginji v posameznih državah. Po teh podatkih velja 14 najpotrebnejših živil (kruh, moka, mast, govedina, ovčje meso, svinjina, loj, krompir, sladkor, kava, sir, mleko riž in jajca) v posameznih državah: v Estoniji 17 francoskih frankov, v Poljski 18-75, v Jugoslaviji 19-75, Danski 22, Norveški 23, Belgiji 26-25, Angleški 26-75, Irski 27-25, Švedski 28-25, Madžarski 29, Portugalski 30, Češkoslovaški 30-75, Avstriji 32, Nemčiji 33-25, Švici 37-50, Italiji 38-75 in Franciji 39 francoskih frankov.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.

Janko Lajovic:

Dejstva, ki jih je treba upoštevati

Val poravnalnih postopanj in konkurzov, v zadnjem času pa razen tega še posredovalnih postopanj, iz razumljivih razlogov ni prizanesel niti našim krajem. Okrožnice, ki jih tako pogosto dobivajo upniki od svojih dolžnikov, navadno precej obširno navajajo vzroke katastrof, katerih glavni je seveda kriza. Toda o krizi so pisale te okrožnice tudi že pred 4 in 5 leti, torej v času, ki ga danes prav pogosto označujemo z viškom povojne konjunkturo. Ne da bi se "spuščali" v podrobno razmotrivanje tega pojava, da so namreč podjetniki, ki so prišli v težkoče, takrat navajali isti glavni vzrok, kot ga danes, moremo ugotoviti še en pojav, ki ni nič manj zanimiv: takrat se je dogajalo, da dolžniki niso vedno zadostili svojim obvezam iz poravnave, bodisi privatnih ali pa sodnih in ravno to se dogaja tudi danes. Razlika je kvečjem v tem, da nastopajo sedaj razni posredovalci, ki znajo pogosto na zelo več način prvo dogovorjene kvote znižati na uprav smešne odstotke.

Pred uvedbo posredovalnega postopanja si je človek mogel že kar naprej napraviti približno sliko razvoja razmer pri poravnalnih postopanjih v onih primerih, kjer mu je oseba lastnika dotičnega podjetja ni bila zadostno jamstvo, da bo vsem obvezam zadosteno. Vse se je razvijalo približno takole: Najprej se je strahovito vlečlo, predno je prišlo do pravomočnosti poravnave. V mnogih primerih je bilo predlagano popolno plačilo poravnalnih kvot v 18 mesecih. Dostikrat ni prišlo niti do plačila prve kvote, kaj šele druge ali celo zadnje, a že je dobil upnik nov cirkular s predlogom za poravnavo na drugi podlagi. Izkazalo se je namreč, da status pri predlogu za prvo poravnavo ni bil točno ugotovljen in imovina prav ocenjena. Če je šlo vse po sreči, so bile kvote iz druge poravnave v redu plačane, v nasprotnem primeru pa je bil odprt — konkurz. Da si pa iz kvot, ki jih dobe upniki v konkurzih, ne moreš kupiti niti popra za juho, je znana stvar.

Pri tem je posebno zanimivo vprašanje takšnih primerov, ali obstoji možnost, da se vsaj do neke meje zmanjša število takšnih primerov, ki so našim gospodarstvenikom že v veliki meri vzeli zaupanje v uvodoma omenjene institucije in povzročili zahtevo po remedurah. Sledeča razmotrivanja bodo pokazala, da noveliranje predmetnih zakonov ne more prinesiti izboljšanja, dokler niso izpolnjeni nekateri bistveni pogoji za kolikor toliko točno izpolnjevanje zakonskih predpisov.

Tako pri posredovalnih, kakor pri poravnalnih postopanjih in pri odprtih konkurzih je najbolj važno, da sta inventar in bilanca, ki služita za temelj izračunavanja kvot, verna in zanesljiva slika podjetja. Točnost te slike pa nujno zavisi od strokovne izvežbanosti, izobrazbe in smisla za gospodarstvo, pa tudi od poštenja onega, ki ju sestavlja. Napraviti točen inventar in bilanco, ki bi ustrezala današnji stopnji knjigovodske stroke zlasti z ozirom na ocenjevanje predmetov inventure, je že za strokovnjaka trd oreh. Toliko težje je to za vse one, ki nimajo posla izključno s knjigovodstvom. To velja že za poslovne inventarje in bilance, ki jih delamo med posameznimi poslovnimi dobami.

Neprimerno težja pa je naloga, kadar gre za sestavo inventarja in bilance za predlog za poravnavo ali posredovalni postopek. Da je tako, pričajo omenjeni primeri predlogov za naknadne, nove poravnave. Kajti, pri teh inventarjih in bilancah ni treba napraviti samo objektivne slike podjetja, temveč se je treba vživeti tudi v vse možnosti, ki bi mogle nastati za podjetje v dobi, ki jo predlagamo za popolno plačilo kvot. Dolžnik, ki hoče predlagane obveze točno izpolniti in se po končani poravnavi z novim elanom posvetiti kupčiji, si mora biti na jasnem, če bo v resnici mogel svojo obljubo izpolniti, ker sicer vsa dobra volja ne pomaga. Te gotovosti, ali vsaj opravičenega pričakovanja pa ne more imeti, če ne more napraviti inventarja in bilance tako, da bi imel popoln pregled vrednosti svojega premoženja, kakor tudi njegove vnovčljivosti in če tega ne zna izraziti v svojem predlogu.

In tu smo pri jedru problema.

Samo konstatiram, da večina onih, ki so pri nas prišli v položaj, da so morali apelirati na upnike radi sanacije svojih pod-

jetij, ni mogla dati objektivne slike svojega položaja. Doslej mi je prišel v roke samo en status, pa še ta iz inozemstva, ki lahko rečem, da je bil najvestneje izdelan, tako z ozirom na zahteve knjigovodske vede, kakor z ozirom na potrebe prakse in upoštevanje možnosti nadaljnjega rednega in uspešnega obratovanja dotičnega podjetja.

S tem seveda še zdaleka nimam namere, komurkoli kaj očitati. Po drugi strani pa zopet moram priznati, da tako stanje ne more trajati v nedogled, ker prinaša gospodarstvu nepopravljive škode. Če se neka trdka poravna, čez eno leto ali dve se pa radi novih tožb mora znova zateči pod zaščito zakona (kar se je nedavno dogodilo), je to dovolj zgovoren dokaz nezdržnosti situacije.

Današnji čas je bolj ko katerikoli dokazal, da poedinec ne more in ne sme počenjati česar koli brez ozira na desno in levo, ker so interesi preveč povezani. Če slabo gospodarš, je to samo do neke določene meje tvoja osebna stvar; čim si zagospodaril več, kot premoreš, pa je to seveda zadeva vseh onih, ki so ti kreditirali, ali so kako drugače prišli v neprijeten položaj, da so vsled tvojega gospodarjenja oškodovani. Pa ne samo neposredno prizadete osebe imajo interes na tvojem gospodarstvu, tudi občina, banovina in država ga imajo, ker jim ni vseeno, kakšni so njihovi dohodki iz davkov; kajti, če upnik izgubi pri terjatvi 60% ali več, bo plačal manj davka, kot če ne bi ničesar izgubil. To leži na dlani.

Po mojih mislih bi bilo število katastrof v podjetjih manjše, če bi si bili vsi lastniki v svesti, kolike važnosti je zakonski predpis o vodenju knjig in sestavljanju letnih inventarjev, oziroma bilanc. Pa se dobi taki, ki ne vodijo knjig, da jim ni treba plačati kolkov zanje! Kako pa je z inventurami? Komur so razmere znane, ve, da je tu potrebna temeljita preorientacija našega trgovskega sveta. Res je, da je vsaka inventura neprijetno in skrajno zamudno delo, ki pač po velikosti podjetja zahteva po več dni, cel teden ali več tednov dela, toda prav tako res pa je, da tega dela ni mogoče opuščati brez velike, če ne neprecenljive škode za podjetja. Niso redka podjetja, pri katerih inventura sploh ni običajna. Ali se je tedaj čuditi, če stoji nekega dne pred uganko, kako je mogoče, da ni mogoče plačati faktur ob dospelosti, da se pojavljajo tožbe in z njimi nepotrebni stroški itd.?

Takih ugank ni za podjetja, ki si vsako leto polagajo račun o svojem delu. Lastniki teh podjetij vedo, na čem so in se bodo zato v pravem času prilagodili. Če vidijo, da so se dohodki zmanjšali, bodo svoje izdatke omejili, svojo delavnost pa še intenzificirali, da nadomeste izgubljeno. Oni vedo, koliko časa jim leži blago v skladiščih in zato ne dopuste, da jim brez potrebe žre obresti. Naročila prilagode potrebam, ki jih morejo zanesljivo oceniti iz vsakoletnih inventarjev in drugih pripomočkov, kar jim omogoči, da lažje zadostijo svojim obvezam. Le podjetja, ki jim gospodarji vsako leto vsaj enkrat na ta način »pregledajo obisti«, morejo računati z dolгим obstojem.

Kadar pa razmere tudi pri najvestnejšem poslovanju končno onemogočijo uspešno delo in preostane samo še apel na upnike, tedaj bo podjetnik, ki je redno sestavljal svoje inventarje in bilance, mnogo na boljšem od onega, ki tega ni storil. Na jasnem si bo, kaj bo v bodočnosti približno zmogel in česa ne, pa tudi njegov predlog za poravnavo bo realnejši. Ne bo delal iluzij niti sebi niti svojim upnikom, ki mu bodo s sprejemom takega stvarnega predloga omogočili nadaljnjo eksistenco.

PRED PRIČETKOM IZVOZNE SEZONE ZA PURANE

Od naših puranov so zlasti cenjeni zagorski purani, ki so znani daleč po svetu in ki imajo za 50 do 80 odstotkov boljše ceno ko vojvodinski. Letos je posebno veliko zanimanje tujine za naše purane in v Zlataru se že delajo priprave za izvoz puranov. Glavna izvozna sezona za purane se začne dne 10. novembra in traja do 20. decembra. Največ zagorskih puranov se izvažajo v Anglijo in Nemčijo. Splošno se sodi, da bo letos cena za purane nekoliko višja ko lani, ko se je plačevalo purane po 10 do 12 dinarjev za kg žive teže. Letošnji purani so izvrstne kakovosti in jih je tudi veliko.

Železnica bo konkurirala z avtobusi

Poročali smo že o novi potniški tarifi, ki stopi dne 1. novembra v veljavo in po kateri se poceni vožnja v brzovlakih na daljše proge in pa vožnja v II. in I. razredu, dočim bo vožnja v III. razredu potniških vlakov nekoliko dražja.

Prvega novembra pa stopi v veljavo tudi nova tarifa za lokalne vlake, s katero bo mogla železnica uspešno konkurirati z avtobusi. Ta lokalna tarifa se določi za vsako železniško direkcijsko posebej. V ljubljanski direkcijski bo veljala za 17 prog. Tako bo v bodoče veljala vožnja iz Ljubljane v Vižmarje 2 Din (doslej 3-50), v Medno 3 (5-50), Medvođe 4 (5-50), Reteče 6 (7), Kranj 9 (11-50), Tržič 15 (18-50), Kamnik 8 (10), Domžale 5 (6-50), Grosuplje 7 (10), Vel. Lašče 15 (18) itd. Tudi na Štajerskem bodo uvedene znižane cene na lokalnih progah in bo vožnja iz Maribora v Pluj veljala 12 mesto sedanjih 15 Din.

V lokalnem prometu bodo s 1. novembrom veljale te cene:

za km	v II. raz.	v III. raz.
1—5	2—	1-50
6—7	2-50	2—
8—9	3—	2-50
10—11	4—	3—
12—14	5—	4—
15—17	6—	5—
18—20	7-50	6—
21—23	8-50	7—
24—26	10—	8—
27—30	12—	9—
31—35	15—	10-50
36—40	18—	12—
41—45	21—	13-50
46—50	24—	15—
51—55	27—	16-50
56—60	30—	18—

Več zaslužiti!

To je Vaša želja. — To je želja vsakega trgovca.

Kupujte in prodajajte „URAN“ kremo za lice,

ki je cenejša in boljša in Vam nudi več zaslužka.

„URAN“, LJUBLJANA

Mestni trg

DOMAČE ZLATO ZA DOMAČE GOSPODARSTVO

Letos se je v naši državi povečala zlasti produkcija bakra, ki smo ga v I. polletju izvozili za 146 milijonov dinarjev. Največ bakra pride iz borskih rudnikov, ki so last neke francoske družbe in ki dela velikanske dobičke. Kot postranski produkt bakra pa se dobiva tudi zlato in sicer se ga dobi na leto okoli 1000 kil. Mogla pa bi se produkcija zlata povečati tudi na 2000 kil. Z ozirom na to predlaga »Privredni pregled«, da se mora vse to zlato uporabiti samo za domače gospodarstvo. Med drugim pravi: »Če računamo, da je vredna kila zlata 50.000 Din — a je dejansko višja — bi se mogla vsako leto povečati zlata podloga Narodne banke za 50 milijonov dinarjev. Na podlagi te večje zlato podloge bi mogla Narodna banka izdati vsako leto za 140 milijonov novih bankovcev, s katerimi bi mogla podpreti domače gospodarstvo. Zato je nujno, da ostanejo vse količine zlata, ki jih pridobivamo v državi, tudi doma v korist domačega gospodarstva.«

Adria prašek je boljši

AMERIŠKO ZVEPLO OGROŽA IZVOZ ITALIJANSKEGA

Vsled dolarjevega padca so tako zelo padle cene ameriškemu žveplu, da je pričelo povsod uspešno konkurirati italijanskemu. Italijanska vlada je zato ustanovila skupen prodajni urad za vse italijansko žveplo in bo ta urad podpirala tudi denarno, da si bo moglo italijansko žveplo ohraniti svojo pozicijo na svetovnem trgu.

Po svetu

»Srbsko pevsko društvo »Zvezda« v Nišu je priredilo dobro uspel koncert v koriš poplavljenec v Sloveniji.

Četrta balkanska konferenca se začne dne 5. novembra v Solunu. Predsedoval ji bo grški ministrski predsednik Papana-stasiu.

Gospodarski svet držav Male antante se sestane dne 15. novembra v Pragi.

Daladierova vlada je odstopila, ker je ostala v parlamentu v manjšini z 241 proti 329 glasovom. Da reši kritičen položaj državnih financ, je vlada hotela uvesti davek na stalne dohodke in tudi uradniške. Zahtevala je, da ji parlament izreče v tem vprašanju zaupnico. Ker pa so levi socialisti z Blumom na čelu odrekli zaupnico vladi, je zmagala desnica in Daladier je ostal v manjšini.

»Francija ne sme razorožiti«, piše »Daily Mail« in drugi angleški listi, ker bi v tem primeru Nemčija takoj pričela z vojno. Nadalje pravijo angleški listi, da mora Anglija skleniti obrambno zvezo s Francijo in dati trianonskemu sporazumu trajno veljavo. Ko se to zgodi, pa je mogoče Nemčiji dati tudi enakopravnost, ker se potem Nemčija ne bo upala napasti Francije.

Nemški konzul v Ženevi je uradno sporočil, da izstopa Nemčija tudi iz Mednarodnega urada za delo.

Madžarski ministrski predsednik Gömbös je govoril ob svojem zadnjem potovanju na Bolgarsko z bolgarskimi kmeti v hrvatskem jeziku. Kakor pišejo bolgarski listi, so ga kmetje dobro razumeli.

Litvinov bo skušal doseči v Ameriki priznanje sovjetske Rusije, sklenitev trgovske in prijateljske pogodbe in pakta o nenapadanju, pomoč Amerike na Daljnem vzhodu in ureditev pred in medvojnih dolgov Rusije z vpoštevanjem ruskih protiterjatev, ker se je tudi Amerika udeležila oborožene intervencije proti sovjetom.

Japonski vojni minister Araki, eden najvplivnejših mož Japonske, je izjavil, da si je Japonska osvojila Mandžurijo na meč in da jo odstopi le, če bo z vojno v to prisiljena. Mandžurija je vojni plen Japonske in ž njo ona postopa po svoji volji.

Med Kitajsko in Japonsko so se začela nova pogajanja, pri katerih kažejo Japonci precejšnjo popustljivost, ki je očitno posledica ameriško-ruskega zblizanja.

Za pol milijarde dolarjev bo naročila Rusija blaga v Ameriki in sicer jeklenih in železnih izdelkov ter strojev za 400 milijonov, bombaža za 50 in drugih proizvodov tudi za 50 milijonov dolarjev. To bo prvo plačilo za priznanje sovjetske Rusije.

Na procesu zaradi požiga nemškega parlamenta je prišlo do senzacionalnega preobrata, ko so strokovnjaki izjavili, da ni mogel van de Lube sam zažgati parlamenta, da skoraj gotovo on niti ni zažgal poslopja, temveč je le na sebe prevzel krivdo, da skriva prave požigalce.

V nemških koncentracijskih taborih je po časopisnih vesteh zaprtih 170.000 oseb.

Vse nemške meščanske stranke v Po-saarju so se izjavile za priključitev Po-saarja k Nemčiji in so se pridružile Hitlerjevi enotni nemški fronti.

Skandinavski blok pripravljajo Švedska, Danska in Norveška. Ker bodo po zadnji volilni zmagi norveških socialistov v vseh teh državah socialistične vlade, bo ta blok najbrže kmalu ustanovljen. Blok ne bo imel vojaškega značaja.

Njujorški župan je prepovedal za 29. oktober nameravano proslavo 250-letnice ameriških nemških družb, ker se je hotelo na proslavi proslavljati današnji režim v Nemčiji. Župan je svojo prepoved utemeljil s tem, da ni v Ameriki prostora za nobeno propagando, ki seje plemensko ali versko sovraštvo.

Gandijev prijatelj Sirdar Vallabhai Patel je umrl v Ženevi. Bil je predsednik indijske skupščine in eden najodličnejših borcev za svobodo Indije.

Na 6-5 milijonov Din globe je bila obsojena tvornica špirta Všetička, d. d. ker je vtihotapila 4 vagone špirta. Vse pritožbe proti tej obsodbi so bile odbite.

Zagrebski kavarnarji so vsled previsokih avtorskih taks za glasbo odpovedali s 1. novembrom vse kavarniške godbe. Okrog 100 glasbenikov izgubi vsled tega zaslužek.

Nemškim listom je prepovedano poročati, da se je Hitler začel učiti plesati.

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. se je njeno stanje od 15. t. m. spremenilo tako-le (vse številke v milijonih dinarjev):

Novinska in devizna podloga se je znatno povečala in sicer za 0-14 na 1.913-5, znana zlata podloga 1.794-9, tuje valute 0-3 in devize 118-2.

Devize, ki ne spadajo v podlogo so se povečale za 6-8 na 49-7.

Vsota kovanega denarja v srebru in niklu se je dvignila za 28-6 na 220.

Posojila so zopet padla in sicer za 19-5 na 2.184-2. Zmanjšala so se skoraj le kontna, ki so padla za 19-3 na 1.874-7, čim so nazadovala lombardna le za 0-2 na 309-4.

Bivši predjemi državi so povečani za 0-27 na 1.718-3. Račun nepremičnin je nastel za 0-05 na 160-56, razne aktive pa za 3-3 na 200-5.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 29-1 na 4.292-7, zato pa so se povečale obveze na pokaz in sicer za 73-6 na 1.086-5.

Državne terjatve so se povečale za 8-7 na 14-7, depoziti po tekočem računu za 7-9 na 632-2 in razni računi za 56-9 na 439-5.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 44-9 na 1.119, razne pasive pa so se dvignile za 20-1 na 358-3.

Skupno zlato in devizno kritje se je zmanjšalo od 35-86% na 35-57%, samo zlato pa od 33-64% na 33-36%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

RUMUNSKÉ BANKE PRIDEJO POD NADZORSTVO

Rumunski pravosodni minister je izdelal zakonski načrt o bankah. Po tem načrtu pridejo vse banke pod nadzorstvo najvišjega bančnega sveta, ki se ustanovi v ta namen. Hranilne vloge bodo smele v bodoče sprejemati samo banke, ki so v to posebej pooblašene. Višina vlog ne sme presegati desetkratne delniške glavnice. Četrtna vlog pa mora biti vedno v banki v gotovini na razpolago.

DALADIER PROTI INFLACIJI

Na seji svojega poslanskega kluba je govoril Daladier o finančnem položaju Francije in med drugim dejal: »Ne gre za moje mesto in ne za mojo osebo. Predložil sem vam svoj program. Kritiziral se je ta program, proglašal za slab, toda nihče ni povedal boljše rešitve. Položaj je resen, valuta je ogrožena. Samo včeraj je odšlo 210 milijonov frankov zlata iz kleti Francoske banke v London. Mednarodna spekulacija proti franku more postati pravi vihar. Takojšnji in energični protiukrepi so potrebni. Trdno sem odločen, da krmila ne spustim. Vseeno mi je, če padem ali ne, toda hočem jasnost. Na noben način nočem postati ministrski predsednik inflacije.« Kakor pa so dokazali dogodki, tudi te energične besede niso pomagale in Daladier je moral odstopiti.

Adria prašek je boljši

Zagrebsko društvo za zaščito vlagateljev je začelo izdajati svoj list »Ulagac«. Prva številka je že izšla.

Tečaji so se dvignili na njujorški borzi vsled Rooseveltovega govora. Posebno so napredovali tečaji papirjev podjetij za pridobivanje industrijskih surovin.

Zlato kritje Nizozemske banke je naraslo na skoraj 100 odstotkov. Zlata in srebrna podloga je narasla za 832.000 hol. goldinarjev in znaša že 899 milijonov, čim je obtok bankovcev padel za 9-6 na 908 milijonov goldinarjev. Zlato kritje je s tem naraslo od 98 na 99-1%.

Zlato kritje Švicarske banke je naraslo vsled povečanja deviz in za 30 milijonov manjšega obtoka bankovcev na 94-8%.

Izvoz kmetijskih pridelkov vedno težji

Rešitev le v industrijalizaciji dežele

Omenili smo že, da je Mussolinijev načrt, da s preferenčnimi carinami poveča izvoz agrarnih pridelkov iz podonavskih držav zastarel, ker je agrarna avtarkija industrijskih držav tako zelo napredovala, da te sploh več ne potrebujejo tujih pridelkov. Tako je v Nemčiji produkcija žita že tako velika, da je nemška vlada prepovedala povečati posejane ploskve. Italijanska vlada je javila pred kratkim, da je »žitna bitka« dobljena in da krije letošnja žetev Italije vso njeno potrebo. Francija ima letos celo presežek na pšenici in celo Avstrija ima letos za 43 odstotkov več pšenice ko lani. Samo še 56 odstotkov pšenice mora Avstrija še uvoziti iz tujine. Tudi Češkoslovaška pridelka že skoraj čisto dovolj žita in sedaj hoče z umetnimi sredstvi zmanjšati pridelek pšenice, da si z uvozom pšenice ustvari kompenzacijske kontingente za izvoz svojih industrijskih izdelkov. Kot uvozne žitne države prihajata torej v Evropi v poštev le še Švica in Avstrija, ki potrebujejo približno 6 milijonov meterskih stotov pšenice, Jugoslavija, Madjarska in Rumunija pa imajo na leto približno 30 milijonov meterskih stotov pšenice za izvoz. Izvoz pšenice bo postal skoraj nemogoč.

Niš boljše ne kaže izvoz živine. Na Češkoslovaškem se je živinoreja silno dvignila in njene potrebe po tuji živini so vedno manjše. Isto pa velja tudi za Avstrijo. Na dunajskem trgu je padel odjem tuje goveje živine od 104.820 glav v l. 1930 na 21.390 v l. 1932, čim se je domače dvignilo od 48.570 na 118.900. Isto velja za svinje. Leta 1930 je dobavila tujina na trg v St. Marxu še 456.740 glav, leta 1932 le še 193.700, čim se je delež avstrijskih domačih svinj v tem času dvignil od 47.720 na 215.120 svinj. Enake številke izkazuje tudi trgovina z jajci. Uvoz jajc je padel od 176.000 meterskih stotov v l. 1930 na 114.000 v letu 1932. Tudi izvoz živine bo vedno težji in težji.

Treba torej računati s tem, da bo izvoz poljedelskih proizvodov vedno težji, pa čeprav jih prodajamo že sedaj po ceni, ki je že skoraj za polovico manjša ko l. 1929. Poljedelstvo bo dalo vedno manjši zaslužek, kar bo še bolj zmanjšalo kupno moč prebivalstva. Neizogibna posledica tega je povečanje brezposelnih, ki so izgubili za-

služek v tujini in ki se morajo zato vrniti v domovino.

Iz vsega tega izhaja, da mora agrarna avtarkija industrijskih držav slediti industrijalizaciji agrarnih držav. Ker pada izvoz poljedelskih proizvodov, nimamo več denarja za nakup industrijskih izdelkov v tujini, moramo jih torej sami izdelovati, če nečemo pasti v razvoju nazaj za desetletja. Izdelovati pa moramo industrijske izdelke tudi zato, da zaposlimo svoje ljudi, da jim ustvarimo nadomestilo za izgubljen zaslužek v kmetijstvu.

Dejansko se pri nas industrijalizacija dežele tudi že vrši in doseženi so tudi že veliki in lepi uspehi. Toda večinoma se vrši ta industrijalizacija brez vsakega načrta in kar je najtežje, ne po naši zaslugi, temveč po zaslugi tujcev, ki so spoznali, da je industrijalizacija nad vse dobičkanosna. Mi se navadno silno zgražamo nad temi velikimi dobički tujih lastnikov tvornic v naši državi, toda silno neutemeljeno. Ker mnogo bolj pravilno bi bilo, da bi se zgražali nad svojim nedelom, nad svojo malomarnostjo, ker prepuščamo vse tujcem. Bilo bi vendar naivno pričakovati, da bi tuj podjetnik zaradi naših lepih oči investirjal pri nas svoj denar, ker je vendar naravno, da ga investira zaradi svojega dobička. V tem pogledu zgražati se nad tujcem je prav tako pametno, ko mahati po zraku, zgražati pa se je treba nad lastno brezbriznostjo za industrijski napredek države.

Pa še na drugo napako je treba opozoriti pri tej priliki. Kar se je pri nas izvršilo industrijalizacije, se je izvršilo brez vsakega načrta in skoraj bomo v nevarnosti, da bomo izdelovali nekaterih predmetov preveč, čim bomo najpotrebnejše še vedno uvažali. Industrijalizacija države zahteva zato podrobno izdelan gospodarski načrt in načrtnemu gospodarstvu se ne moremo izogniti in najsi bi bila naša lahkomisljena komodnost še tako velika.

Tako tudi zmanjšanje izvoza zahteva dobro prevdajeno gospodarsko politiko, od katere je odvisen ves napredek našega naroda in naše države. Zahteva po gospodarski politiki, vodeni v soglasju z gospodarskimi stanovi in proti vsaki birokratičnosti je zato naravnost državna nujnost in zato ni mogoče od nje odstopiti, zato mora ta zahteva zmagati.

Vtisi iz Amerike

Neki moravski tekstilni industrijalec opisuje v češkoslovaškem listu svoje vtise iz Amerike tako-le:

Mnenja o Rooseveltovih inflacionističnih ukrepih so deljena: lastniki premoženj v gotovini so boječi, lastniki nepremičnin in delnice pa optimistični. Obe skupini pa imate isto zaupanje do Roosevelta in v silo svoje države. Ta soglasnost postaja razumljiva le, če človek ve, da Yankee svoje premoženje manj ceni ko svoj dohodek. Premoženje je vedno več ali manj fiktivna vrednost, dohodek pa dopušča resnične izdatke. Še vedno pa je Američanu izdajanje denarja bolj simpatično, ko pa varčevanje.

Ameriško gospodarstvo doživlja sedaj konjunkturo, ki jo smatrajo vsled pomanjkanja inflacionističnih izkušenj ravno tako za resno ko prosperiteto v povojnih letih. Cene surovin slede sicer razvrednotenju denarja, cene v podrobni trgovini pa ostajajo neverjetno stabilne. Če bi dolar stabiliziral svojo vrednost pri približno 65 zlatih centov, ni računati z bistvenim poviškom cen v podrobno trgovini. Stalna režijska v industrijskih podjetjih je komaj večja in posledice novega industrijskega kodeksa so kompenzirane v večjem prometu, ki znižuje stroške režijske. Od inflacije, kakršna je zadela v povojnih letih evropskega konzumenta, ni v Ameriki nič

čutili in jo bodo v Ameriki čutili prav tako malo, ko v Angliji, če seveda ohrani dolar svojo sedanjo vrednost. Vsak Američan ve, da je treba brezposelnost na vsak način zmanjšati, če se hoče preprečiti, da ne izbruhnejo prav resni nemiri in če se hoče, da se poveča kupna moč prebivalstva, kar je pogoj večji poljedelski in industrijski proizvodnji. Zato se pokoravajo vsem odredbam Nire tudi uporni elementi. Kdor pa se prostovoljno ne pokori, tega prisilijo k pokorščini stavke in tudi on mora slediti diktatu pameti.

Ne skušajo pa rešiti v Ameriki brezposelnosti, ki je jedro vsega gospodarskega vprašanja, z nazadnjaškimi eksperimenti, kakor z izločitvijo ali omejitvijo produkcije s stroji, z rigoroznim izganjanjem tujcev in podobnimi ukrepi. Dežela neverjetnih možnosti ne mara malenkostnih omejitev zasebne iniciative in skuša najti rešitev na široki podlagi. Zato se oznanja v Ameriki na vsej črti generalna ofenziva ukoreninjenemu predsodku, da mora človek veliko in težko delati, da more živeti. Kar se ni posrečilo evropskemu socializmu, niti ruskemu komunizmu, to se bo najbolj kapitalistični državi brez dvoma posrečilo: Najvišji življenjski standard delavca pri največ 30 do 36 urnem tedenskem delu!

Združene države kot popolnoma samo-

stojno gospodarsko telo si morejo privoščiti to, da si same določijo delovnik, ne da bi se morale vsled tega bati, da bi izvoz nazadoval. One panoge ameriškega gospodarstva, ki so mogle dosedaj izvažati svoje izdelke, jih bodo mogle tudi v bodoče.

Električno podjetje

Ivan Mihelčič,

Ljubljana, Borštnikov trg 1, telefon 27-04.

izvršuje vsakovrstne električne instalacije. Vsa pripadajoča svetila in žarnice za električno instalacijo in zvomila, kakor ostali elektrotehnični material dobite po zmernih cenah.

TUDI ROOSEVELT PROTI INFLACIJI

Predsednik Roosevelt je imel po radiu govor, v katerem je z zadoščenjem govoril o doslej doseženih uspehih. Spomladi letos je imela Amerika v resnici več brezposelnih, kakor katerakoli druga država. Vladi pa se je posrečilo, da je dobilo od 12 do 13 milijonov brezposelnih najmanj štirin milijone delo. Roosevelt je nadalje izjavil, da bo vlada ustanovila vladni trg za zlato in da bo izvoz zlata olajšala. Obljubil je, da se bo vlada trudila, da ostane dolar zdrava valuta in da bo dolar zopet višje vrednoten, kakor hitro se ustalijo cene. Roosevelt se je nato izjavil za kontrolirano valuto. Svoj govor je zaključil Roosevelt z besedami, da hoče vlada ustvariti dolar, čegar kupna sila in plačilna moč bo ostala neizpremenjena za vso sedanjo generacijo.

STAVKA AMERIŠKIH FARMERJEV

V soboto je začelo v Ameriki dva milijona farmerjev demonstracijsko stavko, s katero hočejo vlado opozoriti na svoje obupno stanje. Farmerji pravijo, da ne bodo več plačevali ne hipotek in niti obresti od posojil. Zahtevajo nadalje zvišanje cen za kmetijske proizvode, ker za sedanje cene ne morejo prodajati, ko pa z njimi ne morejo kriti niti produkcijskih stroškov. Po zahtevi farmerjev bi se morala zvišati cena pšenice na en dolar za bušel. Nezadovoljstvo farmerjev na široko izkoriščajo pristaši inflacije, ki govore kmetom, da jih more edino inflacija rešiti iz sedanjega težkega položaja. Z inflacijo bi bili takoj poplačani vsi njih dolгови in tudi cena vsem pridelkom bi se zboljšala.

Zunanja trgovina

Mehmed Konjica, bivši albanski zunanji minister je prišel v spremstvu nekaterih albanskih gospodarskih strokovnjakov v Beograd, da se pogaja za sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo.

Češka tekstilna industrija predlaga, da bi se sklenil trostranski kliring med Češkoslovaško, Jugoslavijo in Italijo, ker je Jugoslavija v trg. odnosih z Italijo aktivna in bi češkoslovaška tekstilna industrija mogla priti do svojih terjatev. Malo verjetno je, da bi Italija na ta predlog pristala.

Švica je zvišala naš uvozni kontingent jaje za to leto od 25 na 33 tisoč met. stotov.

Carinarnice bodo v bodoče zahtevale od izvoznikov izkazilo o zavarovanju valute za vse blago, ki se izvozi v predelavo, obdelavo, popravilo ali dodelavo.

Ker je bilo v zadnjem času mnogo naše perutnine vrnjene iz tujine, češ da je bolna za koleru, priporoča kmetijsko ministvo vsem izvoznikom, da puste cepiti živino na odpremi postaji proti koleri, kar bo pristojni veterinar vpisal v certifikat o poreklu.

Angleške tvornice za tekstilne stroje so prejele velika naročila iz južne Kitajske, kamor so že odpotovali razni angleški strokovnjaki, da pomagajo kitajski tekstilni industriji na noge. Za evropske in ameriške tekstilne tvornice se bo s tem zopet zmanjšal trg.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Finančna prava

Države, ki jim je kdaj uspelo, ustvariti si urejeno in cvetočo narodno gospodarstvo, so dosegle ta blagor z vztrajnim, nemornim delom in z dobro finančno politiko. Ta se je očitovala v racionalnem finančnem zakonodavstvu, ki je moglo le s pomočjo sposobne administracije in moralne eksekutive dvigati narodno gospodarstvo in ustvarjati zadovoljstvo in bogastvo svojih državljanov.

Ob modernem parlamentarnem zakonodavstvu se ljudski duh vse bolj protivi slepemu izvrševanju oblastvenih naredb in skuša po veljavnih zakonih uveriti se o zakonitem pravu javnih organov. Sredstvo temu nudi popularno znanje zakonskih predpisov.

V naši državi so zakoniti predpisi finančne stroke raztreseni po vseh mogočih zakonih, uredbah in pravilnikih, kar ima za posledico, da je le malokdo popolnoma in pravilno o njih poučen. Pogreša se sistematično sestavljena knjiga, obsegajoča veljavne predpise finančne stroke. Iz teh razlogov je sestavil strokovnjak v finančnih zadevah g. Sušec Štefan, načelnik fin. oddelka banske uprave v p., knjigo

Jugoslovansko finančno pravo; neposredni davki, državna trošarina in takse.

Za vsakogar, ki rabi informacije o raznih vrstah drž. davkov, bo ta knjiga najprikladnejše sredstvo. Praktičen in razviden vsebinski pregled omogoča tudi strokovnjaku, da hitro in brez težave najde zakonske predpise, za katere se zanima. Prav tako bo služila omenjena knjiga za študij finančnim kandidatom, slušateljem trgovskih akademij in visokošolskim pravne fakultete.

Vsebinsko je razdeljena knjiga na občini in specialni del. Občini del nas seznaja z osnovnimi načeli davčne administracije, njene strukture ter s splošnimi pojmi finančne vede. V specialnem delu razpravlja avtor pod poglavjem neposrednih davkov o zemljarini, zgradarini, pridobnini, rentnini, družbenem davku, uslužbenškem davku, o splošnem in skupnem prometnem davku, o davku na luksuz, davku na neozonjene osebe in o vojnici. V naslednjem poglavju se govori v sistematični celoti o veljavnih predpisih drž. trošarine in o posameznih trošarinskih predmetih, da se more vsak producent in prodajalec trošarinskih predmetov detajlno orientirati glede svojih obveznosti. Nadalje razpravlja avtor v pregledni obliki o obsežni materiji zakona o taksah in zakona o sodnih taksah. Vsaka tarfna postavka taksnega zakona se obravnava samostojno z vsebinskim napisom tarfne postavke ter navaja pri tem najvažnejša določila iz taksnega in pristojbinskega pravilnika. Pri gotovih tarifnih postavkah so navedena določila, ki veljajo na slovenskem ozemlju, kakor so dedinske in daritvene pristojbine.

V taksnem delu je knjiga ustvarjena za ročno uporabo upravnemu in finančnemu uradniku, sodniku, odvetniku, notarju, funkcionarjem občin, župnišč, družb, denarnih zavodov in zadrug. Materija je pregledno sestavljena in obravnava vsebinsko brez motečih citatov zakonskih določil, tako da se ta poljudno sestavljena knjiga prav gladko čita.

Knjiga bo obsegala okoli 360 strani srednjega formata in bo veljala v platno vezana 100 Din, v prednaročilu do 1. novembra 1933 pa le 80 Din, plačljivih po dostavitvi. Na željo bi se dovolilo odplačilo v dveh obrokih.

Naročila naj se z navedbo natančnega naslova pošiljajo na naslov:

Tiskarna »Merkur« d. d., Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23.

Adria prašek je boljši

Vpisale so se nastopne firme:

Sedež: Breg pri Borovnici.
Besedilo: Srečko Kobi, družba z o. z.
Obratni predmet: Trgovina z lesom in mešanim blagom.

Višina osnovne in vplačane glavnice: Din 100.00.—.

Poslovodje: Kobi Srečko, industrialec na Bregu pri Borovnici.

Za namestovanje upravičen: Poslovodja zastopa družbo samostojno.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 13. oktobra 1933.
Fi 569/33 — Rg C V 134/1.

Sedež: Celje.
Besedilo: Vranjek Josipina.
Obratni predmet: izdelovanje in prodaja dežnikov.

Imetnica: Vranjek Josipina, trgovka v Celju.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 17. oktobra 1933.
Rg A III 175—2.

Sedež: Črna, srez Dravograd.
Besedilo: Pernat Ivan.
Obratni predmet: trgovina z vinom na debelo.

Imetnik: Pernat Ivan, posestnik v Crni.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 19. oktobra 1933.
Fi 257/33 — Rg A III 246/2.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Železni majdan in topilnica Topusko d. d. v Ljubljani ali Železni majdan i talionica Topusko d. d. v Ljubljani.

Obratni predmet: Proizvodnja železnih in drugih rud ter prodaja istih, nakup in prodaja vsakovrstnih rud; proizvodnje železa v lastni topilnici, predelavanje tega železa za industrijske namene, prodaja sirovega železa, njegovih polfabrikatov in gotovih proizvodov, kakor tudi vsi posli, ki so potrebni za njihovo proizvodnjo, nakup in prodajo.

Družbina oblika: Delniška družba, ki se je prenesla radi premestitve sedeža po sklepu kr. sodbenega stola v Zagrebu od 12. oktobra 1931. iz registra trg. sodišča v Zagrebu v tukajšnji sodni register in temelji sedaj na izpremenjenih pravilih, sprejetih na VI. rednem občnem zboru delničarjev z dne 31. maja 1932., odobrenih po kr. banski upravi Dravske banovine v Ljubljani z odlokom z dne 4. avgusta 1933, VIII. No. 1346/3.

Delniška glavica, ki je bila določena na 2.500.000 Din in od katere je bilo prvotno vplačanih polno Din 2.000.000, obstoječih iz emitiranih 20.000 komadov delnic po 100 Din, glasečih se na prinosca, se je znižala na Din 200.000.—nom., razdeljenih v 2000 komadov delnic po 100 Din nominalne.

Družbi načeljuje upravni svet, ki obstoji najmanj iz štirih članov, ki jih voli glavna skupščina na pet let.

Člani upravnega sveta so glasom vpisa od 23. julija 1931.:

1. Westen Avgust, veleindustrialec v Gaberju pri Celju;

2. Praprotnik Avgust, predsednik Prometnega zavoda za prevoz d. d. v Ljubljani;

3. Pfeiffer Josip, direktor Westenovih tovarn v Gaberju pri Celju;

4. Noot Karl, generalni direktor Kranjske industrijske družbe na Jesenicah;

5. dr. Obersnel Maks, tajnik Kranjske industrijske družbe na Jesenicah.

Družbina tvrdka se podpisuje na ta način, da tvrdko podpisujeta kolektivno dva člana upravnega sveta, ali en član upravnega sveta in en prokurist ali pooblaščenec, ali dva prokurista, ali en prokurist in en pooblaščenec.

Družba objavlja svoje oglase potem »Službenega lista« v Ljubljani.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 13. oktobra 1933.
Fi 566/33 — Rg B III 100/1.

Izbrisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Srečko Kobi.
Obratni predmet: Lesna industrija in trgovina z mešanim blagom.

Radi opusta obrata.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 7. oktobra 1933.

Firm. 556/33 — Rg. A VII 7/2.

Sedež: Maribor.
Besedilo: Gaspari & Faninger.
Obratni predmet: Trgovina z manufakturo, galanterijo, drobnino in pletenino na debelo.

Družba se je razdružila.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, odd. III., dne 12. oktobra 1933.
Rg A I 249/6.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Sebeburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

RAZNO

Občinska uprava v Vukovaru je odredila, da se morejo zaostali davki plačati tudi s pšenico in bi se računalo 100 kg pšenice po ceni 150 Din. Poziv občine, da bi se davčni dolžniki poslužili te ugodnosti, pa je bil zelo slab in ti nočejo plačati zaostalih davkov ne v denarju in ne v blagu.

Cherbourški ekspresni vlak je pri postaji Boneville skočil s tira in padel v 10 metrov globok prepad, ko je vozil s hitrostjo 110 km na uro. Lokomotiva, tender in trije vagoni so padli v prepad in se čisto razbili. 40 potnikov je bilo ubitih, več ko 150 oseb pa ranjenih, nekateri zelo nevarno.

Kriminalne filme je prepovedal Roosevelt. Njegova prepoved je vredna posnemanja.

Na avstrijsko-tirolski meji so tihotapci ubili tri italijanske finančne stražnike ter nato zažgali hišo, v kateri so bila njih trupla.

Čisti dobiček 156 japonskih veleindustriji, katerih osnovne glavnice znašajo 2-7 milijard jen je znašal v prvem letošnjem polletju 116 milijonov jen, to je za 26% več ko v isti dobi lani in za 40% več ko v prvem polletju 1931. Rentabilnost japonske industrije se je torej naravnost ogromno povečala.

TEDENSKI IZKAZ O BELEŽKAH ČEZ-MORSKIH MENIČNIH TEČAJEV

V svrhu spopolnitve svojih dnevnih poročil o mednarodnih meničnih tečajih itd. izdaja »Hamburger Depeschen-Bureau« v Hamburgu tedensko tudi specialni izkaz o zaznambah čezmorskih meničnih tečajev. Naročnina znaša 1 R. M. za vsako tedensko izdajo. Naroča se pri »Hamburger Depeschen-Bureau« Siegfried Jonas, Hamburg 1, Hermannstrasse 44c.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 25. oktobra objavlja med drugim: Dodatni sporazum k trgovskimi pogodbam med Jugoslavijo in Avstrijo — Naredbi bana o delovanju brezobrestnih gradbenih hranilnih zadrug in glede delovanja agentov registriranih pomožnih blagajn ter hranilnih in posojilnih zadrug — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

TRŽNA POROČILA

LJUBLJANSKI TRG

Na trgu gre grozdje h koncu in lepo grozdje je dobiti le še na stalnem sadnem trgu, kjer se prodaja po 6 do 8 Din kg. Je to večinoma grozdje iz južnih krajev. Grozdje od samorodnih trt prodajajo Hrvtice po 4 do 5 Din, kar je primeroma drago. — Jabolka ni na trgu mnogo, še manj pa kvalitetnih. Dobra jabolka so po 4-5 dinarjev in več kg. Hrušk je več in cenejše. Kostanja je mnogo in se prodaja po 4 Din kg ali 2 Din liter. Gobe so po 3 Din merica. — Paradižnikov je že malo in so zato dražji. Prodajajo se povprečno po 5 Din kg. Zeljate glave so po 2 Din kisto zelje pa se je pocenilo in se prodaja tudi trnovsko po 3 Din. — Jaje je na trgu mnogo. Lepša jajca so po dinarju, drobnejša po 75 par. — Na Sv. Petra nasip so prodajali na debelo zeljate glave po 75 par, krompir pa po 80 par za kilogram.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem, 20. oktobra 1933. je bilo pripeljanih 280 svinj, cene so bile te: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 80—100, 7—9 ted. 120—160, 3—4 mesece 200—250, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 450—520, 1 leto 580—650 Din za komad. 1 kg žive teže Din 7—8. 1 kg mrtve teže Din 10—10-75. Prodanih je bilo 163 svinj.

JAJCA

Iz Sv. Jurija ob juž. žel. poročajo, da se je izvoz jajc v Nemčijo zopet začel. Ker je blaga malo, so se cene dvignile. Tem denca je čvrsta.

PREOBRAT NA ČEZMORSKEM ŽITNEM TRGU

Na ameriških žitnih borzih je nastal nakrat preobrat v cenah. Dočim je prejšnji teden notirala pšenica na čičaški borzi še 72 centov za bušel, se je v začetku tega tedna popravila na 85. Tudi na južno-ameriških borzih se je cena pšenice dvignila. Na evropskem žitnem trgu pa ta dvig cen še ni pokazal nobenega vpliva.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, dne 26. oktobra: 11.: Šolska ura: Jadransko morje (dr. Bohinec). — 12.15.: Plošče. — 12.45.: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Plošče. — 18.30.: Kulturno predavanje. — 19.: Sokolstvo (prof. Jeras). — 19.30.: Sarajevo in Hercegovina (Aljančič). — 20.: Prenos iz Unione: Koncert češko-slovaške lige ob priliki 15 letnice češko-slovaške republike. — 22.: Čas, poročila, plošče. — 23.: Konec.

Sobota, dne 27. oktobra: 12.15.: Plošče. — 12.45.: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Plošče, stanje cest. — 18.30.: Zabavno predavanje (St. Bitežnik). — 19.: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Verber). — 19.30.: Zunanji politični pregled (dr. Jug). — 20.: Radio orkester: plesna glasba. — 20.30.: Plošče. — 21.: Kvartet »Glasbene Matice« poje zdravice in napitnice, vmes saksofon solo, g. Zihler Miloš. — 22.: Čas, poročila, Radio jazz. — 23.: Konec.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 26. oktobra: Pravica do greha. Izven. Znižane cene.

Petek, dne 27. oktobra: Zaprti.

Sobota, dne 28. oktobra: Mlinar in njegova hči. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 26. oktobra: Halka. Red Četrtek.

Petek, dne 27. oktobra: Zaprti.

Sobota, dne 28. oktobra: Havajska roža. Izven.

Nedelja, dne 29. oktobra: Tosca. Gostujeta ga. Zinka Kunčeva in Ivan Franzl. Izven.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci

Trgovski list

se priporoča za inseriranje

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana

Igriška ulica štev. 10

Telefon 22-67